

Вовчик Н. Л.

аспірантка кафедри аудиту, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів, Україна

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах зростання ринкової конкуренції першочерговими стають завдання оптимізації господарської діяльності підприємства шляхом осучаснення системи управління та її окремих складових, серед яких основне місце займає внутрішній контроль витрат. Механізми контролю виробничих витрат, які використовуються на практиці часто не виключають випадків спотворення показників собівартості продукції, а, відповідно, й результатів діяльності та реального фінансового стану підприємства.

Акцентуючи увагу на меті й завданнях внутрішнього контролю, багато науковців характеризують його як систему спостереження і перевірки процесу функціонування певного об'єкта з метою забезпечення додержання законності та встановлення відхилень від заданих параметрів [1, 3].

Внутрішній контроль зосереджується на створенні інформаційного забезпечення системи менеджменту, необхідного для прийняття своєчасних й ефективних управлінських рішень, спрямованих на окремі види діяльності підприємства, структурні одиниці та їх працівників. Тому заслуговує на увагу визначення внутрішнього контролю як системи спостереження і перевірки законності та економічної доцільності здійснення господарських операцій, збереження та раціонального використання всіх видів ресурсів, виконання працівниками своїх функціональних обов'язків з метою своєчасного виявлення недоліків та застосування заходів щодо їх усунення шляхом управлінського впливу на керований об'єкт, запобігання кризовим явищам і забезпечення ефективного ведення бізнесу [2, с. 377].

Метою внутрішнього контролю витрат діяльності молокопереробних підприємств є встановлення достовірності інформації щодо законності, об'єктивності, повноти показників, відображених у первинних документах, облікових реєстрах та звітності, які характеризують витрачання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Основними завданнями внутрішнього контролю витрат є: підтвердження законності здійснення, правильності визнання, оцінки й документування витрат діяльності; встановлення достовірності фіксації даних про витрати в інформаційній обліковій системі; відстеження взаємозв'язків між витратами, обсягами діяльності й фінансовими результатами та порядку відображення цих показників у внутрішній і зовнішній звітності підприємства; створення повного і якісного інформаційного забезпечення для проведення економічного аналізу витрат та прийняття ефективних управлінських рішень щодо витрачання ресурсів.

Використання процедур внутрішнього контролю витрат діяльності молокопереробних підприємств потрібно забезпечити на кожному із господарських процесів: придбання сировини, матеріалів і засобів праці; виробництва молочної продукції та її реалізації.

На етапі закупівель внутрішній контроль витрат повинен охопити постійною перевіркою операції, які стосуються: організації договірного процесу, надходження сировини і матеріалів, повноти й своєчасності виконання умов договорів. Важливим є також контроль якості отриманої сировини і матеріалів шляхом професійного огляду та лабораторного аналізу. Наступний контроль процесу придбання необхідних для виробництва ресурсів передбачає проведення інвентаризації для встановлення їх фактичної наявності і дотримання умов зберігання.

Контроль процесу виробництва молочної продукції передбачає перевірку таких складових: підготовка сировини і виробничих потужностей, виробничий процес, готова продукція.

Важливою при цьому є правильна ідентифікація об'єктів внутрішнього контролю (дотримання вимог нормативно-правових актів у процесі здійснення витрат; правильність фіксації даних про витрати у первинних документах; підтвердження фактів використання ресурсів підприємства згідно встановлених норм і правил; правильність розподілу і групування витрат за видами продукції та розрахунку фактичної собівартості готових виробів; раціональність методики синтетичного і аналітичного обліку витрат; достовірність показників щодо витрат у внутрішній й зовнішній звітності).

Контроль правильності розрахунку собівартості окремих видів молочної продукції дозволяє виявити відхилення за елементами витрат та статтями калькуляції. Витрати на перевірку якості готової продукції пов'язані з встановленням відповідності якісних характеристик молочної продукції державним стандартам або технічним умовам.

Контроль процесу реалізації молочної продукції включає перевірку трьох його складових: договірних взаємовідносин, відвантаження молочної продукції, виконання договірних зобов'язань. Контроль витрат на збут забезпечує вивчення структури таких витрат і з'ясування доцільності їхнього здійснення.

Для практичної реалізації ідей ефективного внутрішнього контролю витрат нами запропоновано створення якісної інформаційної бази шляхом впровадження розроблених й вдосконалених первинних і нагромаджувальних облікових документів, реєстрів та внутрішніх звітних форм, які доцільно використовувати під час попереднього, поточного і наступного контролю із застосуванням спеціальних методичних прийомів, що дозволяє розширити можливості управління стратегією розвитку та формувати виробничу політику молокопереробних підприємств в складному ринковому середовищі.

Таким чином, ефективна система внутрішнього контролю молокопереробних підприємств дозволяє попереджувати непродуктивні витрати, встановлювати приховані резерви, відхилення від встановлених завдань і норм виробництва та створювати умови для своєчасного виявлення й запобігання факторам негативного впливу на діяльність цих підприємств.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік і контроль у контексті Бюджетного кодексу України : навч. посіб. / С. В. Свірко, І. О. Кондратюк, О. О. Дорошенко, Н. М. Старченко; [передм. Т. І. Єфименко]. – К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2012. – 944 с.
2. Воронко Р. М. Внутрішній контроль як невід’ємна складова системи управління підприємств та організацій споживчої кооперації / Р. М. Воронко // Науковий вісник Ужгородського університету. – Ужгород : Видавництво УжНУ “Говерла”, 2015. – Випуск 1 (45). Том 2. – С. 376-381.
3. Корінько М. Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація : монографія / М. Д. Корінько. – К. : ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2007. – 429 с.